

Informatiebericht SUA

Openbaar

Van	IND / SUA
Nummer & Titel	IB 2020/76 (Handvatten bij het horen en beslissen op Colombiaanse zaken)
Hoofdtak	Asiel
InformIND Thema	Asiel Landenpagina's – Colombia
Relatie met	WBV/ TK brief/ AAB
Geldig vanaf	05-08-2022
Geldig tot en met	05-02-2023 (Max. 6 maanden, 24 maanden igv Veilige Derde Landen)

Disclaimer

Een informatiebericht is een mededeling aan de medewerkers van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND). De informatieberichten zijn slechts tijdelijk van aard, en daarom is de geldigheidsduur beperkt. De informatieberichten helpen medewerkers van de IND om tijdig en op uniforme wijze in te spelen op actuele ontwikkelingen. In informatieberichten kan bijvoorbeeld aangegeven worden of er nieuw beleid komt, bijvoorbeeld n.a.v. een brief aan de Tweede Kamer, of dat een belangwekkende uitspraak is gedaan die nog bestudeerd wordt. Ook kan in informatieberichten aangegeven worden hoe moet worden gehandeld in afwachting van een werkinstructie of aanpassing van de beleidsregels die in de Vreemdelingencirculaire of Handleiding Rijkswet op het Nederlanderschap zijn opgenomen. Er kunnen overigens goede redenen bestaan om in een individueel geval maatwerk te leveren en van een informatiebericht af te wijken.

1. Aanleiding

Op 28 maart 2022 heeft het ministerie van Buitenlandse Zaken een algemeen ambtsbericht over Colombia uitgebracht welke aanleiding heeft gevormd om beleid in te richten (WBV 2022/15). Middels dit informatiebericht wordt toelichting gegeven op een aantal punten uit het landgebonden beleid naar aanleiding van vragen uit de uitvoering.

2. Inhoud

In paragraaf 3.1 wordt toegelicht waarom sociale leiders en LHBTI, ondanks voorkomende problemen, niet als risicogroepen zijn aangemerkt en hoe met dergelijke zaken moet worden omgegaan. In paragraaf 3.2 wordt vervolgens ingegaan op de toetsing van de beschermingsmogelijkheden bij de Colombiaanse autoriteiten, en in paragraaf 3.3 worden handvatten gegeven voor de toetsing van het binnenlands beschermingsalternatief in de Colombiaanse context.

3. Hoe te handelen

3.1 Gewapende groeperingen, sociale leiders en LHBTI

Na een decenia durende interne gewapende strijd tussen linkse guerillabewegingen, rechtse paramilitairen en veiligheidstroepen werd er in 2016 een vredesakkoord gesloten tussen de nationale regering en de FARC-CP. Sindsdien zijn er in Colombia echter nog steeds illegale gewapende groeperingen actief die elkaar en het overheidsapparaat bestrijden en die zich bezighouden met criminele activiteiten, zoals de illegale teelt van coca en handel in cocaïne, afpersing en intimidatie. Het aantal moorden in het land ligt dan ook nog altijd hoog; 23,8 per 100.000 mensen in 2020 en 26,8 per 100.000 mensen in 2021.

Zo zouden in de periode van 1 december 2016 tot begin 2021 honderden sociale leiders¹ - schattingen lopen uiteen van 400 tot circa 900 - vermoord zijn. Verder

¹ Hoewel de term 'líder social' (sociaal leider) al langere tijd bestaat in Colombia, kent de term geen duidelijke definitie en bestaat er geen consensus over wat en wie een sociale leider nu precies is. In augustus 2020 kwam de

zouden honderden sociale leiders gedurende deze periode het slachtoffer zijn geworden van intimidaties, bedreigingen of gedwongen verhuizing. Er lijkt een verband te bestaan tussen de aanwezigheid van illegale gewapende groepen in een gebied en het aantal moorden op sociale leiders. Het ambtsbericht meldt in dit kader dat sociale leiders bijvoorbeeld een doelwit kunnen zijn omdat de illegale gewapende groeperingen hen zien als een obstakel voor hun criminele activiteiten, of omdat zij als voorname leden van een gemeenschap vermoord worden als boodschap, met als doel de gemeenschap onder druk te zetten.²

Er is voor de groep sociale leiders echter geen specifiek beleid geformuleerd. De groep 'sociale leiders' is namelijk lastig als een homogene groep te definiëren aangezien deze erg diffuus is en de term verschillende definities kent in Colombia³. Daarnaast zijn 'sociale leiders' soms ook onderdeel van de illegale markt waardoor de dreiging hieraan gerelateerd kan zijn en niet per se aan het zijn van een 'sociale leider'. Asielaanvragen van personen die stellen te behoren tot één van de groepen genoemd op pagina 24 en 25 van het Ambtsbericht of die om een andere reden stellen mensenrechtenverdediger en/of sociaal leider te zijn dien je dan ook op individuele gronden te beoordelen. De informatie uit het Ambtsbericht (en eventuele andere gezaghebbende bronnen) dien je daarbij natuurlijk te betrekken.

Ook LHBTI, en met name transgenders, kunnen problemen ondervinden en slachtoffer worden van discriminatie en geweld. Ook voor deze groep is echter geen (risico)groepenbeleid geformuleerd. Dit heeft zijn grondslag in het feit dat er in Colombia geen actief vervolgingsbeleid tegen LHBTI's is en dat Colombia voor wat betreft wetgeving die de rechten voor de LHBTI-gemeenschap beschermen een van de meest vooruitstrevende landen van de wereld is. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat praktische uitvoering van deze wetgeving nog wel eens te wensen overlaat. Zie voor meer informatie paragraaf 3.8.7 van het algemeen ambtsbericht. Deze zaken dien je dan ook op individuele gronden te beoordelen, met inachtneming van de relevante landeninformatie.

3.2 Bescherming door autoriteiten en/of internationale organisaties

- (Toetsings)kader bescherming autoriteiten

De wettelijke kaders worden geschetst in artikel 3.37c van het Voorschrift Vreemdelingen 2000, waarin is bepaald dat bescherming tegen vervolging of ernstige schade doeltreffend en van niet-tijdelijke aard moet zijn.

"In het algemeen wordt dergelijke bescherming geboden wanneer er redelijke maatregelen tot voorkoming van vervolging of ernstige schade worden getroffen, onder andere door de instelling van een doeltreffend juridisch systeem voor de opsporing, gerechtelijke vervolging en bestraffing van handelingen die vervolging of ernstige schade vormen, en wanneer de verzoeker toegang tot een dergelijke bescherming heeft."⁴

Zie paragraaf C2/3.4 van de Vreemdelingencirculaire voor meer specifieke aanwijzingen omtrent de toetsing aan dit artikel in de praktijk.

Colombiaanse Nationale Ombudsman met een resolutie waarmee de termen sociaal leider en mensenrechtenverdediger gedefinieerd werden. Ook beschreef de Ombudsman achttien sectoren waarin mensenrechtenverdedigers en sociale leiders actief kunnen zijn. Hoewel deze definitie niet de enige juiste- en algemeen aanvaarde definitie is, kan deze beschrijving, weergegeven in paragraaf 1.4 (p. 23) van het ambtsbericht, je wel een idee geven van waar je aan zou kunnen denken bij de term sociale leider.

² AAB Colombia, maart 2022, paragraaf 3.8.1, p. 96- 98.

³ AAB, Colombia, maart 2022, paragraaf 1.4.

⁴ Art. 3.37c, tweede lid, Vv 2000

- *Beschermingsmogelijkheden Colombia in het algemeen*

In paragraaf C2/3.4 van de VC is onder meer opgenomen dat de IND eerst onderzoekt of bescherming in zijn algemeenheid mogelijk is. De IND maakt hierbij gebruik van algemene informatie uit objectieve bron over het land van herkomst.

Ten aanzien van de vraag of in bescherming in zijn algemeenheid mogelijk is zijn in het landgebonden beleid voor Colombia twee bepalingen opgenomen.⁵

Ten eerste is bepaald dat het voor vrouwen die door huiselijk geweld een reëel risico lopen op ernstige schade niet mogelijk is bescherming te verkrijgen van de autoriteiten en/of internationale organisaties. Hieraan ligt ten grondslag dat uit het algemeen ambtsbericht naar voren komt dat er in heel Colombia slechts drie opvangtehuizen zijn voor vrouwen waar zij maximaal 6 maanden kunnen verblijven, en dat er dus geen permanente oplossingen voor deze groep zijn. In de praktijk zijn vrouwen dus veelal genoodzaakt terug te keren naar de gezinsleden/huisgenoten die jegens hen de agressie plegen/pleegden. Alleen al hierom kan er niet worden gesproken van bescherming die doeltreffend en niet-tijdelijk is.

Verder wordt voor alle andere categorieën in beginsel aangenomen dat het in het algemeen mogelijk is bescherming te verkrijgen van de autoriteiten in Colombia. (zie interne notitie voor extra informatie).

- *Handvatten beoordeling in individuele zaken*

Ondanks het algemene uitgangspunt dat bescherming kan worden verkregen, kan het voorkomen dat door een individuele vreemdeling geen bescherming van de Colombiaanse autoriteiten kan worden ingeroepen. In paragraaf C2/3.4 van de VC is opgenomen dat de vreemdeling in dit geval aannemelijk moet maken dat een verzoek om bescherming bij de autoriteiten in het land van herkomst in zijn individuele geval bij voorbaat zinloos of zelfs gevaarlijk moet worden geacht.

Indien de vreemdeling hier niet in slaagt kan slechts het tevergeefs door hem inroepen van bescherming leiden tot de conclusie dat de autoriteiten in dit geval niet bereid of in staat zijn bescherming te bieden.⁶

Het is dus aan de vreemdeling om dit aannemelijk te maken en – gelet op de samenwerkingsverplichting – aan de hoormedewerker om de vreemdeling in staat te stellen hierover te verklaren. In het gehoor zal dan ook concreet en voldoende aandacht moeten zijn voor de beschermingsvraag en in de beslissing dien je de motivering op dit punt expliciet aan bod te laten komen. Daarbij moet je de afgelegde verklaringen beoordelen in het licht van de informatie uit openbare bronnen.

Indien de vreemdeling bijvoorbeeld stelt dat hij geen aangifte kan doen of durft te doen van de door hem ondervonden bedreigingen omdat veiligheidstroepen betrokken zijn bij de bedreigingen (zie bijvoorbeeld AAB p. 64) of dat er banden zijn tussen de (illegale) gewapende groepen en de inlichtingendiensten, politie of andere overheidsinstellingen (zie AAB p. 65), moet (het vermoeden over) de betrokkenheid van- of band met de autoriteiten worden bevraagd. Probeer in dergelijke gevallen zo veel mogelijk informatie te verkrijgen over de persoon en/of partij door wie betrokkene bedreigd wordt, de banden of vijandigheden van deze partij met andere

⁵ VC C7/10.5.1

⁶ Vc C2/3.4.

partijen etc. In deze gevallen is het aan te bevelen om bij TOELT navraag te doen over de betreffende partij/groepering en hun contacten binnen Colombia. Indien de vreemdeling stelt dat de partij door wie hij bedreigd wordt op een andere manier van de aangifte op de hoogte zal raken en hij hierdoor extra risico zal lopen, dient ook dit te worden bevraagd. In het gehoor kan bijvoorbeeld worden ingegaan op de wijze waarop de betreffende partij op de hoogte zou kunnen raken van de aangifte en of er mogelijkheden zijn om aangifte te doen op een meer verdeckte manier, bijvoorbeeld bij een andere instantie, op een andere locatie of op een andere wijze dan in persoon. Ook deze verklaringen dien je uiteraard te beoordelen in het licht van de informatie uit openbare bronnen. Zie in dit kader bijvoorbeeld paragraaf 3.2.2 (p.63) van het algemeen ambtsbericht.⁷

Indien iemand in weerwil van het algemene rechtsvermoeden dat bescherming in Colombia beschikbaar en toegankelijk is stelt dat hij geen aangifte kan doen omdat hij in een ruraal gebied woonde en het OM, de politie of andere relevante autoriteiten hier niet of beperkt aanwezig zijn/waren, dien je goed uit te vragen welke autoriteiten precies in het gebied van herkomst aanwezig zijn/waren, of iemand ook buiten zijn regio van herkomst of bij hogere autoriteiten aangifte zou kunnen doen en of hij in dit kader actie heeft ondernomen.

Als iemand stelt dat hij aangifte heeft gedaan maar dat hiermee niets gedaan wordt, en dat deze aangifte dus tevergeefs was, kan verlangd worden dat er documentatie ten aanzien van de aangifte wordt overgelegd. Immers, het ambtsbericht meldt: 'Na aangifte krijgt diegene die aangifte doet een referentienummer. Dit nummer wordt gegenereerd door het Sistema Penal Oral Acusatorio (SPOA: Mondeling beschuldigend strafstelsel). De stand van zaken omtrent de aangifte kan op de website van het Openbaar Ministerie gecheckt worden.'⁸ Je zou ervoor kunnen kiezen om om tijdens het gehoor aan de vreemdeling te vragen de status van de betreffende aangifte te checken op zijn telefoon en dit tijdens het gehoor te verifiëren met behulp van de tolk. Besteed ook expliciet aandacht aan de vraag of het voor een vreemdeling mogelijk is om bij hogere autoriteiten in Colombia beklag te doen (bijvoorbeeld de Procuraria, zie paragraaf 3.7.8, pagina 95).

3.3 Binnenlands beschermingsalternatief

- (Toetsings)kaders binnenlands beschermingsalternatief

In artikel 3.37d VV en paragraaf C2/3.4 van de Vreemdelingencirculaire⁹ zijn de kaders ten aanzien van het binnenlands beschermingsalternatief opgenomen. Hierin wordt uiteengezet en toegelicht dat aan drie voorwaarden moet zijn voldaan om een binnenlands beschermingsalternatief te kunnen tegenwerpen:

- Het moet gaan om een gebied in het land van herkomst waar de vreemdeling geen risico loopt op vervolging of ernstige schade.
- De vreemdeling moet op veilige en wettige wijze kunnen reizen naar en toegang kunnen verkrijgen tot het betreffende gebied.
- Van de vreemdeling kan in redelijkheid worden verwacht dat hij zich in dat deel van het land vestigt.

Nadere toelichting op deze bepalingen zijn opgenomen in de eerdergenoemde paragraaf van de Vreemdelingencirculaire.

- Binnenlands beschermingsalternatief Colombia algemeen

⁷ AAB Colombia, maart 2022, paragraaf 3.2.2, p. 63.

⁸ AAB Colombia, maart 2022, paragraaf 3.2.2, p. 63.

⁹ Zie ook artikel 8 van de Kwalificatierichtlijn.

In het landgebonden beleid is opgenomen dat ten aanzien van Colombia in het algemeen een binnenlands beschermingsalternatief wordt aangenomen, tenzij iemand te vrezen heeft voor de centrale overheid of voor een (gewapende groepering) die landelijk opereert.

Immers, uit paragraaf 3.6.11 van het AAB blijkt dat, indien iemand problemen ondervindt met een (illegale gewapende) groepering die geen landelijk bereik heeft, verhuizing uit het gebied waar deze groep actief is in het algemeen voldoende oplossing biedt. Concreet wordt bijvoorbeeld vermeldt dat er tijdens het onderzoek in het kader van het ambtsbericht geen informatie is gevonden over personen die na een bedreiging naar elders zijn verhuisd en daar alsnog vermoord zijn, en dat ook door een vertrouwelijke bron beaamt wordt dat bedreigde personen zich vanuit beschermingsperspectief elders in het land kunnen vestigen.¹⁰

- *Handvatten beoordeling in individuele zaken*

Je dient in iedere zaak te beoordelen of dit beschermingsalternatief ook in het betreffende individuele geval kan worden tegengeworpen. Je toetst dit aan de hand van de eerder genoemde toetsingskaders¹¹, met behulp van relevante landeninformatie uit bijvoorbeeld het ambtsbericht en op basis van de individuele feiten en omstandigheden.

Daarbij dien je het deel of de delen van het land waar een binnenlands beschermingsalternatief beschikbaar is concreet te benoemen in je beslissing.

Ten aanzien van de vraag of betrokkene in het betreffende deel van het land geen gegronde vrees voor vervolging heeft en geen reëel risico loopt op ernstige schade¹² is het dus belangrijk dat je tijdens het gehoor goed uitvraagt van welke groepering iemand te vrezen heeft en, indien iemand stelt dat deze groepering landelijk kan opereren, welk bereik deze groep dan precies heeft, of ze ook in de grote steden opereren en waaruit dit blijkt of hoe iemand dit weet. Indien iemand stelt dat de illegale gewapende groepering zelf weliswaar niet landelijk opereert, maar wel gebruikmaakt van huurmoordenaars die door het hele land aanwezig zijn¹³ is van belang om uit te vragen of er concrete voorbeelden zijn waarin, of aanwijzingen zijn dat de betreffende groepering op deze wijze moorden laat uitvoeren in gebieden waarin zij verder niet actief zijn. Het is zinvol om vervolgens contact op te nemen met TOELT, aangezien zij met behulp van bronnen en contacten informatie kunnen inwinnen over verschillende groeperingen en hun bereik en contacten. Uiteraard is de enkele mogelijkheid (mere possibility) dat iets gebeurt niet voldoende om een gegronde vrees voor vervolging of een reëel en voorzienbaar risico op ernstige schade aan te nemen.

Vervolgens dient te worden gezien of van iemand redelijkerwijs kan worden verwacht dat hij zich in het betreffende deel van Colombia vestigt.

Ook op dit punt moet je een individuele beoordeling maken waarin je zowel de informatie over het land van herkomst, de specifieke plek waar iemand zich (mogelijk) zou kunnen vestigen en de individuele omstandigheden van de betreffende vreemdeling zelf dient te betrekken.

Ook voor dit deel van de toetsing kan het zinvol zijn om bij TOELT informatie in te winnen over de vraag of in een specifieke stad of een bepaald gebied een groep

¹⁰ AAB Colombia, maart 2022, paragraaf 3.6.11, p. 89

¹¹ Zie ook artikel 8 van de Kwalificatierichtlijn.

¹² Artikel 3.37d eerste lid, sub a, Vv.

¹³ Zie AAB Colombia, maart 2022, paragraaf 3.6.11, p. 89.

achtergesteld wordt bij de uitoefening van essentiële rechten ten opzichte van de overige groepen en of zij hier naar plaatselijke maatstaven een normaal leven kunnen leiden¹⁴. Daarnaast dien je tijdens het gehoor te vragen naar individuele omstandigheden die in dit kader een rol zouden kunnen spelen, zoals bijvoorbeeld maar niet uitsluitend opleidingsniveau, medische omstandigheden, zelfredzaamheid in het verleden en de aanwezigheid van een sociaal netwerk.

4. Afstemming

Dit bericht is afgestemd met JZ, A&B, TOELT en DMB.

¹⁴ Zie VC C2/3.4, onder ad c.